

Daire: 2. Hukuk Dairesi

Esas No: 2024/5180

Karar No: 2024/6199

Karar Tarihi: 19.09.2024

[Karara Ulaşmak İçin Tıklayınız](#)

2. Hukuk Dairesi 2024/5180 E., 2024/6199 K.

MAHKEMESİ:Aile Mahkemesi

SAYISI: 2022/688 E., 2023/276 K.

KARAR : Direnme

Taraflar arasındaki mutat meskene iade davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı ve Savcılık tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvuruların esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararının davacı ve Savcılık tarafından temyiz edilmesi üzerine, Dairemizin 25.02.2021 tarihli ve 2021/1085 Esas, 2021/1695 Karar sayılı kararı ile bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda davanın reddine karar verilmiş, bu kararın davacı baba vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Dairemizin 12.09.2022 tarihli 2022/7603 Esas 2022/6922 Karar sayılı kararı ile bozulmuş, bozma üzerine İlk Derece Mahkemesince bozma ilâmına direnilmiş ve bu kararın da Savcılık ve davacı tarafından temyizi üzerine Dairemizce İlk Derece Mahkemesince her ne kadar direnme kararı verilmişse de bozma ilamından sonra yeni delil toplandığı ve farklı gerekçe ile direnme kararı verilmesi nedeni ile verilen kararın yeni hüküm niteliğinde olduğu gerekçesi ile dosya Hukuk Genel Kuruluna gönderilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.05.2024 tarihli ve 2024/2-255 Esas 2024/245 Karar sayılı ilâmı ile direnme olarak adlandırılan kararın, usul hukuku anlamında gerçek bir direnme kararı olmadığı, bozma konusu ile ilgili bozma kararı sonrası ortaya çıkan yeni ve farklı bir gerekçe ile oluşturulan yeni hüküm niteliğinde olduğu, kurulan bu yeni hükmün temyiz incelemesini yapma görevinin Hukuk Genel Kuruluna değil, Özel Daireye ait olduğu gerekçesi ile temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın Dairemize gönderilmesine karar verilmiştir.

Hukuk Genel Kurulu tarafından dosya Dairemize gönderilmiş olmakla Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü adına ... 25.12.2019 tarihli davaname ile; Alman vatandaşı olan ... ile Türk vatandaşı ...'in evliliklerinden olan 04.07.2008 Dortmund doğumlu ... isimli çocuğun, 30.11.2018 tarihinde babasının bilgisi dışında Türkiye'ye getirildiği,

çocuğun bu tarihten beri Türkiye'de alıkonulmakta olduğu gerekçesiyle ortak çocuğun, Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesi hükümleri uyarınca mutlak meskeninin bulunduğu Almanya'ya iade edilip edilmeyeceğinin belirlenmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı anne davanameye karşı cevap dilekçesinde; tüm iddiaları inkârla, eşi ile boşanmaya karar verdiklerini, çocukların Türkiye'ye dönmesi hususunda fikirlerine başvurdıklarını, o tarihte 16 yaşında olan ortak çocuk ...'ın liseye gitmekte olması nedeniyle Almanya'da kalmak istediğini belirttiği ve babası ile kaldığını, Tuana'nın ise küçük yaşlardan itibaren babası ile olan ilişkisinin çok kötü olması ve Almanya'da sosyal çevre edinmemesi nedeniyle kendisi ile birlikte Türkiye'ye gelmek istediğini, eşinin bu durumu kabul ettiğini, gerekli evrakı babasının hazırlayarak kendisine teslim ettiğini, eşinin onayı ile uçak bileti aldıklarını, Türkiye'ye geldikten sonra boşanma davası açtığını, mahkemece geçici velâyetin kendisine verildiğini, eşinin sinirli ve agresif bir yapıya sahip olduğunu, geçimlerini Almanya Devleti'nin sağladığını, eşinin eve bakmadığını, Türkiye'de annesi ve kızı ile birlikte büyük bir evde yaşadıklarını, ortak çocuğun özel bir okulda okuduğunu, kızının öğretmenleri ve arkadaşlarıyla ilişkilerinin çok sıcak ve olumlu olduğu gibi not ortalamasının da çok yüksek olduğunu, Almanya'da kaldıkları sürece eşinin sorunlu ve takıntılı birisi olmasından dolayı hiçbir çevre edinemediklerini, Almanya'da can güvenliklerinin bulunmadığını, çocuklarının gözü önünde şiddete maruz kaldığını, kızının Almanya'ya dönmesi hâlinde hayata küseceğini ve darmadağın olacağını, kızının kendisinin yanında mutlu ve güvende olduğunu belirterek davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 07.02.2020 tarihli ve 2019/685 Esas, 2020/107 Karar sayılı kararı ile; Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesi'nin asıl amacının çocuğun menfaatlerini korumak olduğu, Sözleşmenin 13/1-b maddesi uyarınca "çocukların iade edilmeleri hâlinde "fiziki veya psikolojik bir tehlikeye maruz kalacakları veya başka bir şekilde müsamaha edilemeyecek bir duruma düşecekleri yolunda ciddi bir risk bulunduğu" takdirde taraf devletin iadedden kaçınabileceğinin düzenleme altına alındığı, somut olayda da davalı annenin eşi tarafından uygulanan psikolojik ve fiziksel şiddete dayanamayarak boşanma kararı alarak Türkiye'ye geldiği, Adana 2. Aile Mahkemesi 2018/987 Esas sayılı dosyası ile boşanma davası açtığı, yapılan yargılamanın 02.11.2018 tarihli ara kararı ile çocuğun velâyetinin tedbiren annesine verildiği, dosya içerisinde mevcut rapora göre, küçük Tuana'nın aile ve sosyal çevresinde herhangi bir sıkıntısının bulunmadığı, tüm ihtiyaçlarının eksiksiz olarak karşılandığı, Türkiye'de daha mutlu olduğu, annesi ile kalmak istediğini belirttiği, alınan beyanında "Almanya'da bir çevre edinemediğini, okulundaki arkadaşları tarafından Türk olduğu için dışlandığını, annesinin babası tarafından gözleri önünde fiziksel şiddete uğradığını, oyuncakları ile oynarken çıkan seslerden dolayı babasının kendisine kızdığını" ifade ettiği, yaşananlar nedeniyle çocuğun babasından çok korktuğu ve çekindiği, bir yılı aşkın süredir telefonla dahi babası ile görüşmediği, küçüğün yaşı gözetildiğinde ergenlik dönemine yaklaştığı, babanın Almanya'da çalışıyor olması nedeniyle çocuğun bakımı ile ilgilenecek başka bir yakınının bulunmadığı, dosya kapsamında bulunan tüm deliller incelendiğinde, davaya konu çocuğun iadesinin doğru olmadığı ve çocukta travma yaratacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı baba vekili ve Savcılık istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 17.09.2020 tarihli ve 2020/951 Esas, 2020/994 Karar sayılı kararı ile istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Birinci Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı baba vekili ve Savcılık temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Dairemizin 25.02.2021 tarihli ve 2021/1085 Esas, 2021/1695 Karar sayılı kararıyla; "...Dosyanın yapılan incelemesinde; mahkemece davacı babaya davaname ve duruşma günlerinin tebliğ edilmediği anlaşılmaktadır. Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanunun 9. maddesine göre, çocuğun iadesine dair davaname, duruşma günü ile birlikte taraflara tebliğ olunur. Merkezi makam tarafından çocuğun iadesi için açılan davalarda anne ve baba, davanın tarafı olup yargılamanın bütün aşamalarında tebligatla haberdar edilmelidir. Buna göre davaname ve duruşma gününün davacı babaya tebliğ edilmesi, gösterdiği takdirde delilleri toplanarak sonucu uyarınca bir karar verilmesi gerekirken, taraf teşkili sağlanmadan yargılamaya devam edilip, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmayıp, bozmayı gerektirmiştir..." gerekçesiyle Bölge Adliye Mahkemesinin esastan ret kararının kaldırılmasına, İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

B. İlk Derece Mahkemesinin İkinci Kararı

1. İlk Derece Mahkemesinin 10.02.2022 tarihli ve 2021/308 Esas, 2022/59 Karar sayılı karar ile bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda; bozma ilâmında belirtilen eksiklik giderilmiş ve önceki karar gerekçesi tekrar edilmek suretiyle davanın reddine karar verilmiştir.

C. İkinci Bozma Kararı

1. İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı baba vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

2. Dairemizin 12.09.2022 tarihli 2022/7603 Esas 2022/6922 Karar sayılı ilamı ile;

"...Toplanan delillerden, çocuğun mutat meskeni olan Almanya`dan 30.11.2018 tarihinde Türkiye'ye davacı babanın bilgisi olmadan getirildiği, tekrar mutat meskenine götürülmediği, annenin kanundan doğan koruma hakkını ihlal etmek suretiyle ortak çocuğu haksız olarak alıkoyduğu, davacı babanın sözleşme hükümleri uyarınca çocuğun mutat meskene iadesinin temini için Almanya merkezi makamına başvuruda bulunduğu anlaşılmaktadır. İade isteğinin reddini gerektirecek vahim bir tehlikenin varlığı veya geri dönmenin çocuğun fiziksel ve psikolojik bir tehlikeye maruz bırakacağı ya da başka

bir şekilde müsamaha edilemeyecek bir duruma düşüreceğine dair ciddi bir riskin (Söz. m. 13/b) ve sözleşmede kabul edilen diğer iadedden kaçınma sebeplerinin varlığı kanıtlanamamıştır. Sözleşmede küçüğün anne yanında bulunduğu ortama alışması ve yaşı, iadedden kaçınma sebebi olarak kabul edilmemiştir.

Ayrıca her ne kadar iadesi istenen çocuk davacı babanın, oyuncakları ses çıkardığında kendisine kızdığını bu nedenle babasından korktuğunu, annesine şiddet uyguladığını beyan etmişse de duruşmada tanık olarak dinlenen tarafların diğer çocuğu ... evlerinde şiddet olayı olmadığını ve davacı babanın çocuğun Türkiye'ye getirilmesinden haberdar olmadığını beyan etmiştir. Hükme esas alınan bilirkişi raporu da geri dönmenin değil, çocuğun anneden ve alışık olduğu ortamdan ayrılacak olmasının ruhsal durumunu bozabileceğini belirtmekte olup, varsayıma dayalıdır. Davacı babanın çocuğun iadesine engel teşkil edecek çocuğa karşı bir davranışı da ispatlanmamıştır. Açıklanan sebeplerle davanın kabulü gerekirken reddine karar verilmesi doğru olmamış ve bozmayı gerektirmiştir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

D. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile önceki kararlarda yer alan gerekçe tekrar edilmek ve bozma kararı sonrası alınan yeni bilirkişi raporu ile dosya arasına alınan ceza dosyası içeriği değerlendirilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen direnme kararına karşı süresi içinde davacı baba vekili ve Savcılık temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Başvurucu baba vekili temyiz dilekçesinde; Almanya ülkesinde doğan, Alman vatandaşı olan ve Almanya'nın en başarılı okul türünde eğitim gören Tuana'nın babası ve abisi ile birlikte yaşamasının çocuğun üstün yararına uygun olduğunu belirterek davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

2. Adalet Bakanlığı'nı temsilen Cumhuriyet Savcısı temyiz dilekçesinde; Mahkemece, sunulan mütalaa uyarınca karar verilmişse de dava konusunun önemine binaen kararın temyizen incelenmesini talep etmiştir.

C. Hukuk Genel Kurulu Kararı

1. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 373 üncü maddesinin beşinci fıkrası gereğince Dairemizce yapılan incelemede, İlk Derece Mahkemesince her ne kadar direnme kararı verilmişse de bozma ilamından sonra yeni delil toplandığı ve farklı gerekçe ile direnme kararı verilmesi nedeni ile verilen kararın yeni hüküm niteliğinde olduğu belirtilerek dosyanın Hukuk Genel Kuruluna gönderilmesine karar verilmiştir.

2. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.05.2024 tarihli ve 2024/2-255 Esas 2024/245 Karar sayılı ilâmı ile "direnme" olarak adlandırılan kararın, usul hukuku anlamında gerçek bir direnme kararı olmadığı, bozma

konusu ile ilgili bozma kararı sonrası ortaya çıkan yeni ve farklı bir gerekçe ile oluşturulan yeni hüküm niteliğinde olduğu, kurulan bu yeni hükmün temyiz incelemesini yapma görevi Hukuk Genel Kuruluna değil, Özel Daireye ait olup; yeni hükme yönelik temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın bozma kararını veren Özel Daireye gönderilmesi gerektiği gerekçesi ile dosyanın Dairemize gönderilmesine karar verilmiştir.

D. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, çocuğun mutlak meskeni olan Almanya'ya iadesine karar verilmesi gerekip gerekmediği, iade koşullarının oluşup oluşmadığı noktasında toplanmaktadır.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Kanun'un 107 inci maddesi, 369 uncu maddesinin birinci fıkrası, 371 inci maddesi ve 373 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükümleri ile 5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun'un (5717 sayılı Kanun) 4 üncü, 5 inci ve 9 uncu maddeleri, 1980 tarihli Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Sözleşmenin 4 üncü maddesi

3. Değerlendirme

1980 tarihli Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Sözleşmenin 4 üncü maddesine göre bu sözleşmenin uygulanması, çocuk on altı yaşına geldiğinde sona erer. Sözleşme gereğince mutlak meskenin bulunduğu ülkeye iadesi istenen çocuk Tuana 04.07.2008 doğumlu olup, temyiz incelemesi sırasında on altı yaşını bitirdiğinden, sözleşmenin uygulama alanından çıkmıştır. O halde Mahkemece karar verilmesine yer olmadığı kararı verilmek üzere hükmün bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan harcın istek halinde yatırımlara geri verilmesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

19.09.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.